Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 436/2024 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen Suomi liikkeelle -ohjelmasta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Ari Koponen /ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 436 vp:

> Millä tavalla Suomi liikkeelle -ohjelman toimet konkreettisesti laittavat ihmiset liikkumaan ja mitkä ovat toimet tähän mennessä?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Valtaosa Suomessa asuvista liikkuu terveytensä kannalta liian vähän. Tällä on suuri merkitys niin yksilöiden kuin yhteiskunnan kannalta. Yksilöiden kannalta kyse on muun muassa terveydestä, hyvinvoinnista ja työkyvystä. Yhteiskunnan kannalta riittämätön liikkuminen liittyy esimerkiksi sosiaali- ja terveyspalveluiden kustannuksiin ja -järjestelmän kantokykyyn, työ- ja toimintakykyiseen väestöön sekä mielenterveyden haasteiden kasvuun ja ikäihmisten mahdollisuuteen asua omassa kodissa.

Hallituksen tavoitteena on kääntää liikkuminen kasvuun jokaisessa ikäryhmässä. Tämän toteutumiseksi on laadittu liikunnallisen elämäntavan ja toimintakyvyn poikkihallinnollinen Suomi liikkeelle -ohjelma. Suomi liikkeelle -ohjelman toteuttamiseen on varattu hallituskaudella 20 miljoonan euron vuosittainen määräraha.

Määrärahaa on vuonna 2024 kohdennettu muun muassa Liikkuva koulu ja Liikkuva opiskelu -toimintaan, liikuntaneuvonnan laajentamiseen, liikkumista lisääviin kokeiluihin ja innovaatioihin, kuntien lähivirkistysalueiden kunnostamiseen ja kehittämiseen, liikunnan ja toimintakyvyn lisäämiseen osaksi kutsuntojen sisältöä sekä elintapaohjauksen vahvistamiseen hyvinvointialueilla.

Liikkuva koulu -toiminnan tavoitteena on kehittää koulupäivistä fyysisesti aktiivisempia ja viihtyisämpiä. Terveys- ja hyvinvointivaikutusten lisäksi fyysinen aktiivisuus koulussa edistää muun muassa oppimista ja pitkäjänteistä työskentelyä. Koulupäivien liikkumisen lisäämiseen liittyy myös parhaillaan valmisteilla oleva perusopetuslain uudistus, jossa esitetään liikunnallisen elämäntavan lisäämistä lakiin.

Fyysisen toimintakyvyn Move!-mittaukset toteutetaan vuosittain osana 5.- ja 8.-luokkalaisten liikunnanopetusta. Mittausten avulla oppilaiden kanssa päästään keskustelemaan fyysisestä kunnosta ja toimintakyvystä sekä siitä, miten niihin voi vaikuttaa. Move!-mittaustuloksia ei käytetä liikuntaoppiaineen arvioinnissa. Mittaustuloksia käytetään huoltajien luvalla oppilaiden laajoissa terveystarkastuksissa. Suomi liikkeelle -rahoituksella on tuettu kuntia kehittämään Move!-mittauksiin liittyviä liikkumisen tukitoimia.

Suomi liikkeelle -ohjelman toimilla on tuettu vuonna 2024 myös Liikkuva opiskelu -toimintaa korkeakouluissa. Korkeakouluille on myönnetty rahoitusta liikunnallisen toimintakulttuurin kehittämiseen. Liikkuvassa opiskelussa liikunnallisella toimintakulttuurilla tarkoitetaan henkilöstön ja opiskelijoiden asenteita, toimintaa ja osaamista sekä oppilaitoksen olosuhteita, rakenteita, toimintatapoja ja johtamista. Liikunnallista toimintakulttuuria kehitetään yhdessä opiskelijoiden ja henkilöstön kanssa.

Suomi liikkeelle -ohjelman toimenpiteillä vahvistetaan myös liikuntaneuvontaa. Liikuntaneuvonta on yksilöön kohdistuvaa ammattilaisen antamaa ohjausta liikunnalliseen elämäntapaan. Neuvonnan tavoitteena on terveytensä ja hyvinvointinsa kannalta liian vähän liikkuvien ihmisten saaminen aktiivisen arjen ja liikunnan pariin. Liikuntaneuvonnassa asiakasta tuetaan tunnistamaan omat vahvuutensa ja mahdollisuutensa sekä liikkumisen mieltymykset ja merkitykset ja asettamaan realistiset tavoitteet liikkumisen lisäämiseksi. Suomi liikkeelle -ohjelman rahoituksella on tuettu kuntia kehittämään liikuntaneuvonnan palveluja.

Suomi liikkeelle -ohjelman kokeilu- ja innovaatioavustuksilla on vuonna 2024 rahoitettu toimia, joilla muun muassa edistetään lapsiperheiden liikkumista, liikunnan harrastamisen tapoja, liikkumista osana työelämää ja nuorisotyötä sekä liikkumista tukevia uusia teknologioita.

Hallitus valmistelee parhaillaan kutsuntojen uudistamista siten, että jatkossa kutsuntojen yhteydessä tavoitettaisiin kaikki sukupuolet. Tämä mahdollistaa koko ikäluokan tavoittamisen ja liikkumisen puheeksi ottamisen ja tukipalvelujen tarjoamisen nuorille aikuisille. Suomi liikkeelle -ohjelman toimena on käynnistetty liikkumisen ja toimintakyvyn lisäämisen kehittämistyö kattavaksi osaksi kutsuntoja.

Suomi liikkeelle -ohjelman toimenpiteillä parannetaan myös liikunnan ja ravitsemuksen hyödyntämistä hyvinvointialueilla ja yhdyspinnoilla. Toimilla tuetaan yhteistyörakenteita ja otetaan käyttöön vaikuttavimpia toimintamalleja ihmisten elintapoihin vaikuttamiseksi sekä vahvistetaan ammattilaisten osaamista liikkumisen ja ravitsemusterveyden edistämisessä.

Tutkitusti luonto, ulkoilualueet ja kevyen liikenteen väylät ovat suomalaisten tärkeimpiä ja mieluisimpia liikkumispaikkoja. Vuoden 2024 Suomi liikkeelle -määrärahoilla tullaan edistämään liikkumisen olosuhteita tukemalla kuntien lähivirkistysalueiden kunnostusta ja kehittämistä.

Vuoden 2025 Suomi liikkeelle määrärahalla tullaan muun muassa tukemaan Liikkuva koulu- ja Liikkuva opiskelu -toimintaa, koulumatkojen turvallisuuden parantamista, liikuntaneuvonnan vahvistamista, liikunnan harrastamista, alueellisia kansanterveyden edistämisen pilotteja (yhteistyössä Terveydeksi-ohjelman kanssa), liikunnan ja toimintakyvyn lisäämistä osaksi kutsuntojen sisältöä, työelämän liikkumista lisääviä toimenpiteitä, liikunta-alan yritysekosysteemien vahvistamista, soveltavan liikunnan kokeiluja, perheiden kannustamista liikkumiseen (sis. pallo äitiyspakkaukseen) sekä liikunnan ja ravitsemuksen hyödyntämistä hyvinvointialueilla ja yhdyspinnoilla.

Suomi liikkeelle -ohjelmassa kehitetään edellä mainituilla toimenpiteillä poikkihallinnollisesti yhteiskunnan rakenteita siten, että ihmisten mahdollisuudet liikkua ovat entistä paremmat. Lisäksi ohjelmassa tehdään viestintää, jonka tavoitteena on kannustaa ihmisiä huomaamaan arkiaktiivisuuden merkitys terveydelle ja hyvinvoinnille sekä tarjota keinoja liikkeen lisäämiseksi. Ohjelman Lisää vain liike -viestintäkonseptia toimeenpannaan laajassa sidosryhmäyhteistyössä. Ensimmäiset isommat kansalaisille suunnatut viestinnälliset toimet toteutetaan vuoden 2025 aikana.

Suomi liikkeelle -ohjelman kaikkien toimenpiteiden toteutumista ja tuloksia seurataan suunnitelmallisesti. Ohjelman vaikutuksia ja vaikuttavuutta tullaan arvioimaan, jotta saadaan tietoa, millaisilla toimenpiteillä voidaan parhaiten vaikuttaa eri väestöryhmien liikkumiseen.

Suomi liikkeelle -ohjelman tärkeä tavoite on saada koko valtionhallinto tekemään liikkumisen edistämisen toimia poikkihallinnollisesti yhdessä. Suomi liikkeelle -ohjelmaa ohjaa ja seuraa Liikunnallisen elämäntavan ja toimintakyvyn ministerityöryhmä. Lisäksi virkatasolla ohjelmaa toimeenpanee Liikuntapolitiikan koordinaatioelin, jossa on mukana kymmenen ministeriötä.

Helsingissä 9.12.2024

Liikunta-, urheilu- ja nuorisoministeri Sandra Bergqvist

VN/32559/2024-OKM-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons:

Bergqvist Sandra 913082370

2024-12-09